

DOPUSZCZAĆ SIĘ (93) *vb impf*

się (50), sie (43).

o oraz a jasne.

inf dopuszczać się (6). ◇ *praes 1 sg* dopuszczam się (6). ◇ *3 sg* dopuszczą się (11). ◇ *1 pl* dopuszczamy się (5). ◇ *2 pl* dopuszczacie się (1). ◇ *3 pl* dopuszczają się (18). ◇ *praet 3 sg m* dopuszczął się (8) [w tym 1 r. błędne znakowanie]. ◇ *3 pl m pers* dopuszczali się (5). ◇ *fut 3 sg m* dopuszczać się będzie (1). ◇ *imp 2 sg* dopuszczaj się (3). ◇ *3 sg* niechaj się dopuszczą (1). ◇ *1 pl* dopuszczajmy się (2). ◇ *2 pl* dopuszczajcie się (1). ◇ *con 2 sg m* byś się dopuszczął (1). ◇ *3 sg m* by się dopuszczął (5). ◇ *2 pl m pers* byście się dopuszczali (3) [w tym 1 r. błędne znakowanie]. ◇ *3 pl m pers* by się dopuszczali (8). ◇ *impers con* by się dopuszczano (1). ◇ *part praes act* dopuszczając się (7).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. dopuścić.

Popelniać, czynić coś w sensie ujemnym, pozwalać sobie na coś; admittere, consciscere, facere Mącz, Cn; perpetrare Calep, Cn; commereri, praevaricari, transgredi Mącz; adstringi a, alligare se a. devincere se a. obligare se a. obstringere se a. obstringi (scelere), audere, committere, conciscere, edere, frausum esse, patrare, suscipere in se (scelus) Cn (93): Złodzieiá pierwfzy raz karzą biczem/ drugi raz tyle dwa kroc/ trzeci raz rękę vtną/ czwarty nogę/ iefli fie dopuŕzczać będzie. *BielKron* 261; *Facinus in se foedum consciscunt*, Wiodą ná fię fromotny vczinek/ álbo fie dopuŕczáya. *Mącz* 373a; wŕzákze iż nád powinność wiele fie ŕędziowie dopuŕczáia iáko od poddánych ieft to nam opówiedziano *SarnStat* 557.

dopuszczać się czego (88): Za ktorim odpuŕczeniem iefliby then czeladnik ŕkódę swoię obaczył, a spanem swym ŕie syednał, a ŕkódę iefliby iaka beła iemu nagrodził, y pothem odproŕił, takowego moŕe za ŕię Cech prziiącz, iedno aby ŕie thego wiencze niedopuŕczał. *ListRzeŕ w.* 37; NIemiernofci wŕzelkiew y przepijania niedopuŕczay fie *FalZioł* V 65v; a thak potrzeba nam vkazvye thakowich karacz zebi siie [!] drvdzi na tho patrzacz thego niedopvŕczali *LibLeg* 10/56v; abifczie przikazali wŕitkim poddanim názym [...] pod gardli gich abi zaden thego wthargnienia ŕie [!] niedopvŕczal wpanstwo przyacziela naschego Krola polskie⁸⁰ *LibLeg* 10/57v, 10/93v [2 r.], 11/65v, 141v [3 r]; *ComCrac* 13; *SeklKat* D3, E4, x3; członkow názym ku ŕádzam cieelnym nie wydawamy/ cudzoŕlthwá fie nie dopuŕczamy/ áni żadnego wyŕtępu czyniemy *HistAl* I6v, C7v; A ktorzy fye nyeprečiwyá/ ále im fye poddawáya przeciw przykazányu boŕemu/ á dopuŕczáya fye vczynkow przeciw funnyenyu/ cí fá nyefpráwyedliwi *KromRozm I* Hv, Hv; *GliczKsiąŕ* D7v; *Leop Mar* 10/11; Ktory fię pŕędko rozgniewa/ dopuŕcza fię ŕzaleńŕwá/ á człowiek wielkich myŕli ieft przemierzły. *BibRadz Prov* 14/17; Wiele ludzi prze vboŕtwo dopuŕcza fię złoŕci/ á prze ŕkáránie o bogáctwá gwałci ŕpráwyedliwoŕ. *BibRadz Eccli* 27 arg, *Deut* 19 arg, *Ps* 25/3, 1.*Mach* 1/55, 1.*Cor* 10/8, *Eph* 4/19 (16); Commereor, Zásługuyę/ Teŕ dopuŕczam fie złego álbo dobrego/ Grzélŕę. *Mącz* 218a, 148a, 222b, 225c, 475d; *RejAp* 28v; *GórnDworz* F4v; *HistRzym* 109v; ŕe ŕie on bárzo cięŕŕkiego grzechu dopuŕcza *KuczŕKat* 170, 300, 415; á dopuŕczál fię złoŕci przed Pánem [et fecit malum in conspectu Domini] *BudBib* 3.*Esdr* 1/38, 2.*Par* 33/2, 3.*Esdr* 1/43, 46, *Eccli* 34/28, 1.*Mach* 1/55 (11); Bo [ŕebracy] zwykli pod zasłóná ŕebráctwá wiele złego broiŕ/ dopuŕczáiać ŕię złodzieyŕwá/ męŕoboyŕwá/ y infzym ŕproŕnych wyŕtępkow [nam solent [...] multa mala admittere

et furtis et homicidiis et aliis facinoribus perpetrandis]. *ModrzBaz* [38], 6, 72v, 78v, 81v, 83 (9); *WerGość* 270; *Perpetro* [...] *Perficio* etc. plerunque in malam partem – DopuŹczam Źie, nieczo złego. *Calep* 788a; *OrzJan* 67; *LatHar* 4; *WujNT* 527, 1.*Cor* 10/8 [2 r.]; á wŹákŹe iŹ dŹiŹieyŹy chźáfów VrŹędnicy zdádŹą Źie wyŹtępowáć z kréfu vrŹędu Źwégo/ y od ConŹtituciy tákŹe od przywileiu onégo/ dopuŹczáiąc Źie niektórch rzeczy vpornie y z krzywďą téŹ przeciwko Przywileiowi [*nonnihil committentes temere et iniuriose etiam contra tenorem privilegii JanStat* 50] *SarnStat* 925, 384. Cf *dopuszczać się czego czym; czego przeciw(ko) komu; czego w czym; Ze zdaniem dopełnieniowym*.

dopuszczać się czego czym (1): ObŹáłowány namniey Źię niemiał zá krzywoprzyŹięćę: iŹ pokłękńawŹy/ słowy nieprzyŹiągł: iákoby to tylko słowy krzywoprzyŹięŹtwa Źię dopuŹczano [*quasi vero verbis tantum periurium committatur*] *ModrzBaz* 86v.

dopuszczać się czego przeciw(ko) komu (2): *CzechRozm* 115v; Ktobykolwiek opuŹcił Źonę Źwá á poiáby inná: cudzoŹóstwa Źię dopuŹcza przeciwko iey [*adulterium committit super eam*] *WujNT Mar* 10/11.

dopuszczać się czego w czym (1): Wczym czego Źie dopuŹczáya/ ledá rozumu człowyek Źkázác moŹe/ bo tá Źpráwa nic Źie nye dzielá od łámych beŹtiy/ ktore yedno s poŹádlivosti Źywyá/ á miedzy łobá Źchadzki máya. *GliczKsiŹ* E3.

cum inf (3): zebi drudzi s Źtroni na tho patrác tego sye niedopuŹczaly czynycz. *LibLeg* 11/91v, 11/65v; á kromia Źony Źwey nigdy Źie niedopuŹczáy grzechu poznác [*nunquam patiaris crimen scire*] *Leop Tob* 4/13.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem tego (8); aby (5), Źeby (1), co (2)] (8): iŹ gędziec [...] nigdy Źie tego niędopuŹczá [!] áby Źtruny na ięgo [!] gęŹlach nie Źtworne były *BielŹywGlab nlb* 10; AcŹkolwiek tedy niemamy Źie tego dopuŹczác/ Źeby ábo chćiwoŹć mienia/ y rozŹyrránia páńŹtwa/ ábo téŹ chćiwoŹć sławy y zacnoŹć/ do woyny nas pobudzác miáła [*Etsi igitur committendum non est ut vel cupiditas habendi imperiique ampliandi [...] nos excitet ad bellum*] *ModrzBaz* 108, 67, 82, 102v; *CzechEp* 88; *Phil* L; NiedopuŹczaycie Źie tego/ ábyŹcie ná tę nędŹę/ ná to vtrápienie bráćiey wáŹéy/ iákoby ná iáká grádobicz łáŹiedzka/ próŹnujac/ pátrzáć mieli. *OrzJan* 32.

W charakterystycznych połączeniach: dopuszczać się bałwochwalstwa, bluźnierstwa, cudzołóstwa (3), grzechu (11), kłamstwa, krzywoprzyŹięstwa, męŹobojstwa, mordy, nieczystoŹci (3), nieczystoty, niemiernoŹci, nieprawoŹci, przepijania, przestępstwa, szaleńŹtwa, rzeczy dziwnych, nieprzyŹtojnyc, złych, uczynkow przeciw sumnieniu, wszeteczeńŹtwa (3), wtargnienia, występku (2), złoczyńŹtwa (3), złodziejŹtwa, czego złego (3), złoŹci (13).

a. Mieć stosunek płciowy (1) :

Zwrot: »dopuszczać się z krewná« (1): Incesto – DopuŹczám Źie z krewnám. *Calep* 519a.

Synonimy: *popęlniac, przestępowac, wyrzadzac.*

Formacje pochodne cf PUŹCIĆ SIĘ.

Cf **DOPUSZCZAJĄCY**, **DOPUSZCZAJĄCY SIĘ**, **DOPUSZCZANIE**, **DOPUSZCZANY**